

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

BARNEVERN

HAREID KOMMUNE

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet -

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; **Barnevern – Tiltak, tilsyn, rutinar**. Prosjektet er ein del av etterlevelsesrevisjon jfr revisjonsplan vedteke i kontrollutvalet i sak 44/15 og prosjektplan i sak 18/16.

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette søkelys på dagens situasjon og peike på muligheter for forbedring og vidareutvikling av den kommunale verksemda, samt avdekke eventuelle manglar.

Prosjektet er utført i henhold til standard for forvaltningsrevisjon - RSK001.

Rapporten er utarbeida av underteikna, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil takke administrasjonen v/barnevernstenesta for bistand i arbeidet med prosjektet.

Ulsteinvik 09.11.2016

Bodill Skeide

Reg.rev./cand.mag.

Innholdsfortegnelse

SAMANDRAG	5
1 INNLEIING	8
1.1 Tilsyn- Fylkesmannen	8
1.2 Målsetting og problemstilling	8
1.2 Revisjonskriterier.....	9
1.2.1 Innleiing	9
1.2.2 Kjelder til kriterium.....	9
2 METODE OG GJENNOMFØRING.....	10
2.1 Verifisering av data.....	10
2.2 Avgrensing	10
3 PROBLEMSTILLING 1:.....	11
Følgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking?.	11
3.1 Innleiing	11
3.2 Revisjonskriterium.....	11
3.2.1 Tiltaksplan.....	11
3.2.2 Førebels og endeleg omsorgsplan.....	12
3.2.3 Barnevernet sitt tilsyn med fosterheim – omsorgsbarn	12
3.2.4 Forskrift om politiattest.....	12
3.2.5 Oppsummering.....	13
3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta	13
3.3.1 Hjelpetiltak og tiltaksplanar - rapportering til fylkesmannen	13
3.3.2 Hjelpetiltak før omsorgsovertaking.....	13
3.3.3 Hjelpetiltak etter omsorgsovertaking	14
3.3.4 Barnevernet sitt oppfølgingstilsyn med fosterheim.....	14
3.3.5 Politiattest	15
3.4 Vurdering.....	16
3.5 Konklusjon	17
4 PROBLEMSTILLING 2:.....	18
Følgjer kommunen regelverket m.o.t tilsynsførarrolla ?.....	18
4.1 Innleiing	18
4.2 Revisjonskriterium.....	18
4.2.1 Tilsynsførar- tilsyn med barn i fosterheim	18
4.2.2 Tilsyn med barn plassert i institusjon.....	18
4.2.3 Tilsynsførar – uavhengigheit, politiattest og rapportering	19
4.2.4 Oppsummering.....	19

4.3	Tilsynsførerordninga - fakta	20
4.3.1	Kontroll av tilsynsførerordninga	20
4.4	Vurdering	21
4.5	Konklusjon	22
5	PROBLEMSTILLING 3 :	23
	Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket	23
5.1	Innleiing	23
5.2	Revisjonskriterium	23
5.3	Fakta	23
5.4	Vurdering og konklusjon	25
6	SAMANLIKNING MELLOM KOMMUNANE PÅ SØRE SUNNMØRE	26
6.1	Innleiing	26
6.2	Fakta	26
6.2.1	Stillingar	26
6.2.2	Nøkkeltal	27
6.3	Vurdering og konklusjon	28
7	DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta	29
7.1	Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon	29
7.2	Vurdering og konklusjon	31
8	ANBEFALING	31
9	RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING	32
10	VÅRE KOMMENTARER	32
11	LITTERATURLISTE	33

SAMANDRAG

Kontrollutvalet i Hareid gjorde i forbindelese med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 44/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, og om tilsynsføraransvaret fungerte tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013- 2015.

Problemstillingar som skal belysast:

- 1 Fylgjer kommunen regelverket i høve i verksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking
- 2 Fylgjer kommunen regelverket m.h.t. tilsynsførarrolla.

Underveis i arbeidet kom det fram informasjon som kan vere nyttig å få belyst (innspel frå ein rådmann), og prosjektet inneheld derfor i tillegg

- 3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – fylgjer kommunen regelverket
- 4 Samanlikningar mellom kommunane på Søre Sunnmøre

Barnevernstenesta i kommunen er organisert som ein del av det interkommunale barnevernet, beståande av kommunane Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, og lokalisert på Volda rådhus. I kommunen si rapportering pr 31.12.15 til SSB gjekk det fram at kommunen hadde 6 stillingar. Rapportering til Fylkesmannen 2.halvår2015 viste 5 stillingar. Rapportering til SSB og rapporering til Fylkesmannen var for 2015 ikkje heilt samanfallande.

Problemstilling 1: Fylgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking

Det har i kontrollperioden vore 2013 – 2015 7 omsorgsovertakingar, der 2 var akutt plasserte og ein frivillig plassert. Ved eit høve var barnet plassert i familie/nære relasjonar. Kommunen hadde/har rutinar kring utarbeiding av tiltaksplanar, men ikkje alle dei kontrollerte hadde fått utarbeidd tiltaksplan.

Hjelpetiltak før omsorgsovertaking varierte frå eit til fleire tiltak og over kortare og lengre tid med unntak av dei akutt plasserte der det ikkje har vore tiltak. Det låg utanfor dette prosjektet å vurdere type og omfang.

Når det gjeld tiltak etter omsorgsovertaking varierte dette, der nokre hadde besøksheim/avlastning til fosterfamilie, andre hadde andre tiltak som økonomisk støtte til barnet/fosterheimen, og dei fleste hadde ansvarsgruppe og samvær.

Det låg føre lite eller ingen dokumentasjon m.h.t. tiltak/oppfølging av biologiske foreldre/heim.

Det låg føre omsorgsplan og /eller førebels omsorgsplan for alle born med omsorgsovertaking i kontrollperioden.

Kommunen hadde totalt 16 omsorgsbarn i 2015, derav ein tilbakeført, 2 var plasserte i fosterheim i Hareid og resten i andre kommunar. Barnevernet si lovpålagte oppfølging av fosterheim/omsorgsbarn har ikkje fungert tilfredstillande etter gjeldande regelverk, då barna(fosterheimane) har ikkje fått tilstrekkeleg med årlege oppfølgingsbesøk i kontrollperioden (4 besøk alt. 2). Iflg barnevernsleiar er det sett i verk tiltak kring dette.

Det interkommunale barnevernet v/Volda kommune som oppdragsgivar hadde innhenta og oppbevart politiattest i høve fosterheimsplasseringar, men kommunen har/hadde ikkje tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

Problemstilling 2 Fylgjer kommunen regelverket mht. tilsynsførarrolla

Barnevernet har ansvar for at alle omsorgsbarn får oppnemnd uavhengig tilsynsførar, men det er fosterheimskommunen som har tilsynsansvaret. Det er krav om 4 årlege besøk. Barnevernet i Hareid hadde pr 31.12.2015 tilsynsansvar for 12 barn med fosterheim i Hareid (tilsynsbarn), herav 10 barn frå andre kommunar.

Barnevernet si oppfølging av tilsynsførarordninga av barn plasserte i fosterheim i Hareid kommune vert ikkje tilfredsstillande fylgt opp, då berre nokre få av tilsynsbarna har fått dei rettmessige tilsyn i enkelte år, men ingen i heile kontrollperioden. Barnevernet bør vurdere rutinen for oppnevning av tilsynsførar i eiga kommune, då kontrollen viste at ved fleire høve har det gått lang tid mellom plassering og oppnevning/tilsynstart. Barnevernstenesta må derfor skjerpe rutineane kring oppfølging av tilsynsførarar.

Oppfølging av kommunen sine omsorgsbarn som var plasserte i fosterheim i andre kommunar har heller ikkje vore tilfredsstillande. Det er viktig at barnevernet følgjer opp og purrar på manglande tilsyn hjå fosterheim også utanfor eiga kommune, sjølv om det er fosterheimskommunen sitt ansvar å oppnemne tilsynsførar og få ordninga til å fungere.

Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet.

Tilsynsførarar skal ha ei uavhengig rolle i forhold til både barnevernstenesta og fosterheimen. Det var/er ikkje etablert rutine kring eigenvurderingar eller andre tiltak .m.o.t. vurdering og dokumentasjon av tilsynsførarar si uavhengighet, og dette vart derfor ikkje kontrollert.

Tilsynsførararar skal legge fram politiattest. Kommunen har rutine kring innhenting av politiattestar, men kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

Problemstilling 3   Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket

KS (Kommunenes sentralforbund) utarbeider veileiande satsar for utgiftdekning og arbeidsgodtgjersle til fosterheimar. Det vart i 2015 utbetalt ekstra arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning utover KS sine satsar til 8 av 13 fosterheimar og med tildels betydelege beløp, samla utbetaling utover KS-sats utgjorde 1,8 mill.

Samanlikna med dei andre kommunane var gjennomsnittleg meirutbetaling pr. barn lågare i Hareid enn i dei andre kommunane, med unntak av Sande kommune, der det ikkje vart utbetalt godtgjersle utover KS-satsar. Det vart ikkje undersøkt om det var dekt tapt arbeidsgodtgjersle/frikjøp frå arbeid eller utbetalt anna kostnadsdekning i tillegg.

Problemstilling 4: Samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre (2015)

Det vart registrert avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det vart vidare registrert avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjaldt utvalte nøkkeltal. Det var berre Vanylven kommune som hadde same tal i begge rapporteringane.

Hareid kommune hadde mest nye meldingar pr barn 0-17 år, med 5,8 %. Ulstein lågast, 2,1%. Hareid hadde og flest undersøkingar pr. barn 0-17 år, 5,3 %, Ulstein lågast 1,9%. Men og flest undersøkingar pr. årsverk med 10,7, mot Ulstein som hadde færrest med 5,3.

Kommunen hadde låg andel barn 0-17 år med hjelpetiltak, 2,4 %, der Volda haddde mest med 4,5%. Når det gjaldt barn med tiltak pr årsverk hadde kommunen færrest saman med Vanylven med 4,8, og Ørsta hadde flest med 9,8. Hareid hadde høgst andel barn under omsorg med 1,33 % av barn 0-17 år, der Sande og Herøy hadde ca 0,5 %.

Hareid brukte under gjennomsnittet når det gjeld utgifter til hjelpetiltak pr barn 0-17 år, men over gjennomsnittet til utgifter under omsorg. Når det gjeld totale kostnader til barnevern pr barn 0-17 år brukte kommunen nest mest kr 8 858,-, og Sande minst med kr 4 167,-

Samanlikning mellom kommunane kan indikere at dei som bruker mykje ressursar på tiltak i heimen (forebyggande) får dette igjen i form av færre omsorgsovertakingar.

Omsorgsovertaking kan vere kostbart, men det er stor variasjon innan kommunane m.o.t. totale utbetalingar til fosterforeldre.

Anbefalingar

- 1 Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsførar gjennomfører minimumskrava for tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
- 2 Det må vurderast om regelverket vert følgd når det gjeld oppfølging av foreldre etter omsorgsovertaking.
- 3 Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
- 4 Det bør etablerast rutinar som sikrar at politiattestar vert makulert i samsvar med regelverket.
- 5 Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast slik dei samsvarar.

1 INNLEIING

Kontrollutvalet i Hareid gjorde i forbindelse med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 44/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektplan vart lagt fram og godkjent i sak 18/16. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, og om tilsynsføraransvaret fungerte tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013-2015.

Vidare vurdere om kommunen nyttar KS(Kommunenenes sentralforbund) sine satsar ved utbetaling av arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning og samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre.

Barnevernstenesta i kommunen er organisert som ein del av det interkommunale barnevernet beståande av kommunane Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, lokalisert på rådhuset i Volda. Det var 6 stillingar knytt til barnevernstenesta i 2015 jfr. rapportering til SSB. I rapportering til Fylkesmannen for 2.halvår 2015 viste dette 5 stillingar. Rapportering til SSB og rapportering til Fylkesmannen var ikkje heilt samanfallande jfr. pkt. 6.2.

1.1 Tilsyn- Fylkesmannen

Fylkesmannen skal føre tilsyn med barnevernet i den enkelte kommune. Dette inneberer at Fylkesmannen skal kontrollere at kommunane følgjer barnevernslova, gje kommunane råd og rettleiing og føre tilsyn med barnevernsinstitusjonane. Barnevernet rapporterer til Fylkesmannen to gongar i året, i tillegg kan Fylkesmannen kome på varsla tilsyn.

Fylkesmannen varsla tilsyn i det interkommunale barnevernet 22.10.2014 m.o.t. fristbrot i undersøkelsesaker. I flg brev av 20.03.2015 konkluderte Fylkesmannen med at av dei 9 kontrollerte sakene var det ingen av sakene som hadde blitt liggande og ikkje starta opp, eller utan at barnevernet hadde kjennskap til situasjonen til barnet. Vidare gjekk det fram at i mange saker vart det ikkje korrekt rapportert m.o.t. tidspunkt. 16.09.2015 vart det halde oppfølgingsmøte med Fylkesmannen med gjennomgang av halvårsrapportering.

1.2 Målsetting og problemstilling

Formålet med prosjektet var å få belyst om barnevernet i kommunen set i verk tiltak i heimen for å hjelpe heimen på best muleg måte, dvs. prøve det som er muleg i heimen til beste for barnet før omsorgsovertaking vert gjennomført. Vidare om barnet og foreldre får den oppfølging som regelverket krev i etterkant av omsorgsovertaking, og at tilsynsansvaret fungerer. Etter ønske frå ein rådmann vart prosjektet utvida til å omfatte ei vurdering om KS-sine satsar m.o.t. arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning vert følgd for den enkelte fosterheim. Det er også lagt til prosjektet ei samanlikning av bemanning og nøkkeltal.

Dette gir følgende problemstillinger:

- 1 Følger kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking ?
- 2 Følger kommunen regelverket m.o.t. tilsynsførarrolla.
- 3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket
- 4 Samanlikningar mellom kommunane på Søre Sunnmøre (2015)

1.2 Revisjonskriterier

1.2.1 Innleiing

Innsamla data vil bli vurdert opp mot revisjonskriteriet i form av lover, regelverk og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria vil bli utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

1.2.2 Kjelder til kriterium

Revisjonskriteria i dette prosjektet er utarbeida av følgende kjelder:

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova), 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) Barne og familiedepartementet, sist endra i 2014*
- Rutinehåndbok for barnevernstjenesten i kommunane, 2006
- Veileder: Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009
- Veileder: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten, 2006.
- Veileder Tilsyn med barn i fosterheim 02/2015* (*ikkje nytta pga kommunen ikkje har endra praksis)
- KS-satsar for utgiftsdekning og arbeidsgodtgjersle
- BUF etat sine retningslinjer for dekking av utgifter til fosterheim

2 METODE OG GJENNOMFØRING

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Undersøkinga består av analyse av relevante dokument, rutinar og samtaler/ intervju ved behov.

Alle omsorgsovertakingar i kontrollperioden vart kontrollerte m.o.t. omfang av tiltak før og etter omsorgsovertaking. Om barna har hatt tiltaksplanar før omsorgsovertaking og at det var vedteken omsorgsplan etter omsorgsovertaking. Vidare kontrollere om alle omsorgsborn vert fylgd opp av barnevernet i etterkant, og at tilsynsførarordninga fungerer. I den samanheng vart det nytta både saksmappene og utskrifter frå sakshandsamingssystemet Familia.

Sakshandsamingssystemet Familia:

Barnevernstenesta nyttar sakshandsamingssystemet Familia. Dette er eit elektronisk sakshandsamingssystem. Systemet skal omfatte heile sakshandsamingssprosessen, og inneheld ein del malar for dette arbeidet. Kontrollarbeidet bygg på rapportar frå systemet som igjen har gitt grunnlag for å gå i klientmappene.

Gjennomgang av klientmappene:

Det vart opplyst at all skriftleg dokumentasjon som er knytt til barnevernssakene ligg føre i klientmappene, og det er desse som er grunnlaget for kontrollen.

2.1 Verifisering av data

Rapporten er etter standard for forvaltningsrevisjon, sendt rådmannen for uttale 14.10.2016

2.2 Avgrensing

Prosjektet er avgrensa til å gjelde saker som har ført til omsorgsovertaking i perioden 2013-2015, men for å kartlegge tiltak før omsorgsovertaking har vi sett tilbake på tidlegare periodar.

Når det gjeld samanlikning mellom kommunane m.o.t. utbetaling av arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning, samt kostnader til barnevernet etter funksjon er dette avgrensa til å gjelde 2015.

3 PROBLEMSTILLING 1: Fylgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking?

3.1 Innleiing

Barnevernstenesta skal sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien når det er behov for det. Tiltak kan i verksettast når foreldre ber om hjelp på grunn av forhold i heimen, og som resultat av bekymringsmeldingar eller av andre grunnar. Typiske hjelpetiltak kan vere råd og rettleiing til foreldre, avlastningsheimar, støttekontakt/ leksehjelp og evt. div økonomisk støtte. Det skal utarbeidast tiltaksplanar.

Omsorgsovertaking er berre aktuelt dersom barnet sin situasjon er alvorleg og hjelpetiltak i heimen ikkje vil vere tilstrekkeleg. Det skal utarbeidast omsorgsplanar. Vidare skal det vurderast fosterheim i familie eller nære relasjonar ved omsorgsovertaking. Akuttvedtak, dvs. midlertidig vedtak om å plassere barn utanfor heimen kan gjennomførast viss det er fare for liv og helse for barnet.

3.2 Revisjonskriterium

3.2.1 Tiltaksplan

Tiltaksplan etter barnevernslova § 4-5:

Når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig.

Tiltaksplaner i barneverntjenesten – en veileder:

Tiltaksplanar er viktige virkemiddel for å sikre foreldre og barn god informasjon om korleis barnevernet forstår og vurderar deira sak. Ved at barnevernet underbygg openheit og dialog medvirkar dei til auka forutsigbarheit, noko som er eit vesentleg element i forhold til klientane si rettsikkerheit. Element som skal inngå i ein tiltaksplan: Situasjonsbeskrivelse, målbeskrivelse, tiltaktsbeskrivelse, tidsperspektiv og evaluering.

Når det er fatta vedtak om hjelpetiltak etter barnevernslova § 4-4 skal barnevernstenesta i kommunen utarbeide ein tidsavgrensa tiltaksplan, jf. bvl. § 4-5. Planen skal gjere greie for dei tiltak som er sett i verk, føremålet med tiltaka og vidare plan for oppfølging av tiltaka. Planen bør derfor presisere når tiltak skal evaluerast og på kva måte evalueringa skal skje.

Tiltaksplanen er eit sjølvstendig dokument. Den er ikkje eit enkeltvedtak og skal heller ikkje vere ein del av et vedtak. *Lova føreset likevel at tiltaksplanen skal ligge føre samtidig med vedtaket og at det bør gå fram av vedtaket at tiltaksplan er utarbeida.*

3.2.2 Førebels og endeleg omsorgsplan

Førebels og endeleg omsorgsplan etter barnevernslova § 4-15:

Allerede ved omsorgsovertakinga skal barneverntjenesten vedta plan for barnets omsorgssituasjon. Senest to år etter fylkesnemndas vedtak skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets framtidige omsorgssituasjon som ikke skal endres uten at forutsetningene for den er falt bort

Formålet med planane er å tydeleggjere kva føresetnader som ligg til grunn for omsorgsovertakinga og korleis barnet skal følgjast opp. For barn over 18 år skal det også utarbeidast ein framtidig plan (krev samtykke frå barnet)

Av Rettleiar for tiltaks- og omsorgsplanar :

Selv om barneverntjenesten ikke er pålagt i barnevernsloven å legge fram utkast til foreløpig omsorgsplan for fylkesnemnda, anbefales en slik praksis. Som et siste punkt i saksframlegget vil den foreløpige omsorgsplanen kunne ha en viktig funksjon ved at den klargjør og oppsummerer hvilke intensjoner barneverntjenesten har når det foreslår omsorgsovertakelse og plassering utenfor hjemmet. Planen vil danne utgangspunkt for barneverntjenestens forslag.

3.2.3 Barnevernet sitt tilsyn med fosterheim – omsorgsbarn

Det går fram av fosterheimsforskrifta § 7 først ledd at barnevernstenesta i omsorgskommunen skal følgje opp og føre kontroll med kvart enkelt barn sin situasjon i fosterheimen.

Oppfølginga skal skje minimum 4 gangar pr. år. Om barnevernet har vurdert forholda i fosterheimen som gode kan ein vedta at antal besøk skal reduserast til minimum 2 gangar i året for barn som har vore plasserte i meir enn to år.

3.2.4 Forskrift om politiattest

Forskrift om politiattest § 3, § 4 og § 8:

Barneverntjenesten skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra støttekontakter og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter lovens § 4-4.

Det går fram av § 3 at politiattest gjeld og for fosterforeldre og personer som tek i mot barn som heildøgns avlastningstiltak i sin private heim.

Vidare går det fram av § 8 at politiattesten skal av kontrollomsyn oppbevarast av det organ eller institusjon som etter forskrifta er ansvarleg for å krevje politiattest framlagt. Politiattesten skal oppbevarast forsvarleg og på ein slik måte at uvedkomande ikkje får tilgang til den. Politiattesten skal oppbevarast så lenge vedkomande har stillinga eller oppdraget.

3.2.5 Oppsummering

- Ved vedtak om hjelpetiltak skal barnevernstenesta utarbeide ein tiltaksplan og tiltaksplanen skal evaluerast regelmessig.
- Det bør ligge ved førebels omsorgsplan i saksframlegget til Fylkesnemnda. Etter vedtak i Fylkesnemnda om omsorgsovertaking skal det utarbeidast ein endeleg omsorgsplan for barnet seinast to år etter at omsorgsovertakinga fann stad, under føresetnad at førebels omsorgsplan ligg føre.
- Barnevernstenesta skal føre tilsyn med fosterheim og omsorgsbarn minimum 4 gonger pr. år dei to første omsorgsåra, deretter kan det vedtakast oppfølging 2 gonger pr. år
- Alle som utfører hjelpetiltak eller omsorgsvedtak skal legge fram politiattest, og politiattest skal oppbevarast forsvarleg så lenge vedkomande er i stillinga/oppdraget

3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta

3.3.1 Hjelpetiltak og tiltaksplanar - rapportering til fylkesmannen

Hareid kommune	2015		2014		2013	
	2.halvår	1.halvår	2.halvår	1.halvår	2.halvår	1.halvår
Antal barn med hjelpetiltak	29	31	34	31	30	44
Antal barn med tiltaksplan	25	28	29	16	18	27
Antal barn under omsorg	15	16	13	15	15	13
Antal barn med omsorgsplan	11	11	10	11	13	7
Antal barn utan omsorgsplan	4	5	3	4	2	6

Fylkesmannen si rapportering for 2.halvår 2015 viste at 86 % av barn (25 av 29) med tiltak hadde tiltaksplan, berre 73 % av barn under omsorg har omsorgsplan.

Kostra-rapporteringa for 2015 viste også 86 % av barn (25 av 29) med tiltak som hadde tiltaksplan, men viste at berre 62 % (10 av 16) av barna under omsorg hadde omsorgsplan.

3.3.2 Hjelpetiltak før omsorgsovertaking

Kommunen hadde 7 omsorgsovertakingar i kontrollperioden, der 1 var frivillig plassert. Ved 2 høve var det akutt plassering utan hjelpetiltak i forkant, der 1 vart tilbakeført til forelder i kontrollperioden. Tiltaksperioden med hjelpetiltak før omsorgsovertaking har variert jfr. oversikt nedanfor:

Omsorgsovertaker i perioden 2013-2015 - tiltak før omsorgsovertaking

Tiltaks- perioden	Tiltaksplan	Beredskapsh eim/foster-	Besøksheim	BarnehageS FO/støtteko ntakt	Råd og veil	Ansvars gruppe	Tilsyn i heimen	Frivilling tilsyn i heim	Øk.hjelp, og andre tiltak	Antal tiltak før omsorgsover taking
2011-2012	x	x	x						x	2
2006-2013		x		x	x		x		x	4
2012-2015	x	x		x					x	2
2013-2015	x	x		x					x	2
2013										1
2013-2015										
2015										

Det går fram av tabellen ovanfor at tiltaka har vore forskjellige; barnehage/SFO, besøksheim, støttekontakt, råd og veileining, ansvarsgruppe, div økonomiske tiltak som ferie, utstyr, klede, og andre tiltak som PMTO. Det låg utanfor dette prosjektet å vurdere innhald i tiltaksplanar, og kor ofte desse har vorte revurderte.

Hareid kommune hadde før iverksetting av omsorgsovertaking nytta hovudsakleg støtte til barnehage /SFO/støttekontakt og evt andre økonomiske tiltak over til dels lengre periode ved nokre av barna.

Beredskapsheim vert ofte brukt ved akuttvedtak eller etter vedtak i barnevernet, og fram til det ligg føre vedtak i Fylkesnemnda.

3.3.3 Hjelpetiltak etter omsorgsovertaking

Omsorgsovertaker i perioden 2013-2015 - tiltak etter omsorgsovertaking

Omsorgsovertaking	Omsorgsplan	Fosterheim fam./nettv	Fosterheim utenom familie	Frikjøp fosterheim	Besøksheim	Barnehage SFO/Støttekontakt	Ansvarsgruppe	Samvær	Andre tiltak	Omsorgsplan
2013	13.10.2013	x			x			x		13.10.2013
2013	30.09.2013		xx				x	x	x	30.09.2013
2015	18.06.2015		xx		x		x	x		18.06.2015
2015	18.06.2015		xx		x		x	x		18.06.2015
2013	01.02.2015		xx				x	x	x	01.02.2015
2013	1)		xx							
2015	i.a. 2)	frivillig pl.								i.a.

xx - fleire fosterheimar

1) Tilbakeført 2015

2)Hjelpetiltak avlutta juni-2016

Oversikta viser dei tiltak som barnevernet har sett i verk etter omsorgsovertaking. Det går fram at 3 av dei 7 fosterfamiliane og har hatt støtte i besøksheim til barna, og dei 2 andre har hatt anna økonomiske bidrag/tiltak. Vidare foreldresamvær med barna. Ved eit høve har omsorgsovertakinga vore overføring mellom foreldre.

Barnevernet har og ansvar for å involvere biologiska foreldra på ein slik måte at det er semje om barnet sitt beste også når det gjeld fosterheimsarbeid. Dei biologiske foreldra er i ein vanskelege og emosjonell situasjon, og kan føle seg umyndiggjort og makteslause når dei vert fråteken omsorgsfunksjonane. Barnevernstenesta har derfor og ei plikt til å følgje opp foreldra etter ein omsorgsovertaking.

3.3.4 Barnevernet sitt oppfølgingstilsyn med fosterheim

Barnevernet skal føre tilsyn med fosterheimen for å vurdere om denne fungerer til det beste for barnet. Kommunen hadde 15 omsorgsbarn ved utgangen av 2015, då 1 barn vart tilbakeført aug. 2015, og 1 barn var plassert i Stateleg fosterheim. Kommunen hadde ingen omsorgsbarn som går på ettervern pr 31.12.15. Sistnemnde er ei frivillig ordning for fosterbarn >18 år, men der kommunen dekker utgiftene med ordninga.

Kommunen hadde berre 2 omsorgsbarn som var plassert i kommunen, og dei andre barna var plasserte i andre kommunar. Tabellen nedanfor viser barnevernets antal oppfølgingsbesøk av fosterheim. Tala bygg på registreringsjournal i Familia og klientmapper, men iflg barnevernsleiar har ikkje kommunen vore bevisst måten å registrere og dokumentere oppfølgingsbesøk på, og dette vil bli endra frå 2016.

Vidare går det fram når plasseringa fann stad, og om plassering i fosterfamilie i familie/nære relasjonar, og fosterheimskommunen.

I dei høve rubrikken er blank er det ikkje registrert tilsyn/oppfølgingsbesøk av barnevernet.

Barnevernet sine oppfølgingsbesøk - fosterheimsbesøk

Klient	omsorg overtaking	Plassering i fam.relasjon	Opphaldskommune	Oppfølgingsbesøk			
				2016	2015	2014	2013
1	2012		Ørsta	1	1	2	2
2	før 2008		Ørsta	2	4	5	
3	2013		Ørskog	4	5	4	
4	2013		Giske	2	4	4	1
5	2009		Lier		1	2	
6	2013	familiereel.	Sande			1	1
7	før 2008		Vestnes	1	4	2	1
8	før 2008		Ålesund	1	2	2	1
9	2010		Sula	1	3	2	
10	2010		Sula	1	4	2	
11	før 2013		Hareid	1*		*	*
12	2015		Sande	2	3		
13	2015		Sande	2	2		
14	2013		Statl.fosterheim	2	4		
15	2015	1)	Ulstein/Hareid				
16	2015	frivillig pl.	Hareid				

1) Tilbakeført forelder 2015

* klient har etter alder krav på min.2 oppfølgingsbesøk, iflg bv-leiar har denne hatt hhv 3-4-1 i 2015-2013, men er ikkje registrert som oppfølgingsbesøk

Kolonne 2016 gjeld berre registrering fram til 30.06.2016

3.3.5 Politiattest

Det interkommunale barnevernet sine rutinar tilseier at barnevernskonsulentane har ansvar for å krevje politiattest av oppdragstakarar som skal ha utbetalt godtgjersle frå Volda kommune, som vertskommune. Dette gjeld fosterheimar, besøkshomear og tilsynsførarar mv. Kontorpersonale ved barnevernet registrerer motteken attest ved å hake av i fagsystemet Familia, samt handsame attesten etter gjeldande regelverk. Attesten skal ikkje registrerast som innkomen post i Familia. Politiattestane vert oppbevart på mappene til oppdragsansvarleg i lag med teiepliktskjema, timelister m.m.

3.4 Vurdering

Tiltak før omsorgsovertaking- tiltaksplanar:

Av rettleiaren frå BLD (Barne- og likestillingsdep) går det fram at tiltaksplanar er eit viktig verktøy i barnevernsarbeidet av fleire grunnar; den faglege kvaliteten kan verte styrka på fleire måtar gjennom aktiv bruk av tiltaksplanar, dei sikrar openheit og tydelegheit som er særst viktig innanfor ei teneste der mange er ambivalent til å ta i mot hjelp.

Planane gir auka forutsigbarheit, noko som er eit vesentleg element i forhold til klientane sin rettstryggleik.

Barnevernstenesta i Hareid (det interkommunale barnevernet) hadde utarbeida tiltaksplanar for 3 av dei 7 barna som vart omsorgsovertakte i kontrollperioden 2013-2015. 2 av barna vart akuttplassert og hadde ikkje hatt tiltak eller tiltaksplan i forkant, og 1 var frivillig plassert

Tiltak etter omsorgsovertaking:

Kontrollen viste at barnevernstenesta hadde etablert tilfredstillande rutinar kring utarbeiding av omsorgsplanar, eller førebelse omsorgsplanar der endeleg avgjerd ikkje var gjort vedtak om. Omsorgsplanar eller føreløpige omsorgsplanar låg føre rettidig ved 5 omsorgsovertakingane i kontrollperioden. Vidare viste kontrollen at det og var sett i verk «hjelp» tiltak retta mot nokre av barna/fosterheimane etter omsorgsovertakinga, som t.d. besøksheim og økonomiske støttetiltak.

Det låg føre lite eller ingen dokumentasjon i klientmappene om tiltak retta mot opphavlege foreldre/heim. I flg. barnevernsleiar vert mange foreldre følgt opp sjølv om dette ikkje er registrert i klientmapper/fagsystem, og at mykje av kontakta forgår pr. telefon. Det vert og vist til at nokre foreldre ønskjer ikkje å ha kontakt med barnevernet, men at det er kontakt med foreldra i forbindelse med samvær, opptil fleire gongar pr. år. Det er ikkje muleg å kontrollere påstandane, og om det er sett inn tiltak for å hjelpe foreldre etter ei omsorgsovertaking då det ikkje er dokumentasjon/kontrollspor.

Kontrollen viste at 1 av omsorgsbarna i kontrollperioden var plassert i fosterheim innan familien, og berre 2 av dei 15 omsorgsborna pr 31.12.15.

Oppfølgingsbesøk:

Barnevernstenesta har ikkje oppfylt kravet om tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk i kontrollperioden. I flg. kartlegginga som registrert i tabellen s 15 viser denne at fleire av barna ikkje har fått dei oppfølgingsbesøk dei hadde krav på (4 besøk i fosterheim/barnet, alt. 2 besøk for dei som har vore plasserte i meir enn to år viss det er vurdert som fosterheimen/omsorgsbarn fungerer tilfredstillande, og gjort vedtak om redusert tilsyn). Iflg administrasjonen har dei allereie teke tak i dette, og tilstrekkeleg oppfølging skal vere på plass i 2016.

Politiattest:

Kontrollen på stikkprøvebasis synte at rutinen kring innhenting av politiattest fungerte, men det var ikkje etablert rutine for makulering når arbeidsforholdet var avslutta.

Hareid kommune har plassert sine omsorgsbarn også i andre kommunar, og det er ikkje vurdert desse kommunane sine rutinar i høve innhenting av politiattest, då tilsynsansvaret ligg til opphaldskommunen/fosterheimskommunen og ingen krav til at omsorgskommunen skal bli orientert.

Iflg forskrifta skal politiattestane oppbevarast så lenge vedkomande er tilsett i oppdraget, og deretter makulerast.

3.5 Konklusjon

Kommunen hadde 7 omsorgsovertakingar i kontrollperioden. Rutinen kring utarbeiding av tiltaksplaner fungerte for 3 av desse. 2 omsorgsovertakingar var akuttvedtak og 1 frivillig plassert. Det var ved alle omsorgsovertakingane sett i verk hjelpetiltak over kortare eller til dels lenger varigheit før omsorgsovertaking, med unntak av akutt plasseringane. Det låg utanfor prosjektet å vurdere type tiltak og omfang.

Omsorgsplanar var utarbeidd ved 5 av omsorgsovertakingane, og det var etablert ein del tiltak i høve fosterheim/barnet som besøksheim, ansvarsgruppe, økonomisk støtte o.l. Det var lite eller ingen dokumentasjon i høve tiltak eller oppfølging av opphavlege foreldre/heim etter omsorgsovertakinga.

Kommunen hadde pr. 31.12.2015 totalt 15 omsorgsbarn, då 1 barn er tilbakeført i løpet av året. 2 av 15 barn var plassert innan familien eller nære familierelasjonar.

Barnevernet si lovpålagte oppfølging av fosterheim/omsorgsbarn har ikkje fungert tilfredstillande etter gjeldande regelverk, då fleire av barna(fosterheimane) ikkje har hatt tilstrekkeleg med årlege oppfølgingsbesøk.

Det interkommunale barnevernet v/Volda kommune som oppdragsgivar har innhenta politiattest i høve fosterheimsplasseringar, og desse vart oppbevart på oppdragsmappene også etter at vedkomande sluttar. Kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

4 PROBLEMSTILLING 2: Fylgjer kommunen regelverket m.o.t tilsynsførarrolla ?

4.1 Innleiing

Tilsyn og kontroll i høve barn i fosterheim er ei svært viktig oppgåve for barnevernet og tilsynsførar. Dette for å følgje opp korleis barnet har det etter at det er fatta vedtak om omsorgsovertaking, og barnet vert plassert i ny heim/institusjon. Kontrollen omfattar rutinane kring regelmessig tilsyn og kontroll ved fosterheim samt tilsynsførarane si rapportering om tilsynet til barnevernet. Barnevernet i fosterheimskommunen har ansvar for at tilsynsførar vert oppnemnd, og at dei utfører tilstrekkeleg med lovpålagte tilsyn, men og at tilsynsførarordninga fungerer for kommunen sine egne omsorgsborn som er plasserte i andre kommunar.

Tilsynsførar skal ha ei uavhengig rolle i forhold til både fosterfamilie og barnevern, og er i tillegg til barnevernet sitt eige oppfølgingsansvar.

Rapporten tek utgangspunkt i fosterheimsforskrifta som var gjeldande fram til 2014, då kommunen ikkje hadde endra praksis.

4.2 Revisjonskriterium

4.2.1 Tilsynsførar- tilsyn med barn i fosterheim

Det er barnevernstenesta i fosterheimskommunen som har ansvaret for at det blir ført tilsyn, og skal umiddelbart etter fosterheimsplassering oppnemne tilsynsførar. Alle born som er plassert i fosterheim skal ha ein tilsynsførar, og det skal gjennomførast tilsyn frå det tidspunktet omsorgsovertakinga skjer fram til barnet har fylt 18 år. Ved oppnemning av tilsynsførar bør barn over 7 år få høve til å uttale seg før tilsynsførar vert valt.

Tilsynet har som formål å kartlegge og vurdere korleis fosterheimen fungerer og omsorga barnet får i fosterheimen, for å sjå om føresetnadane for plasseringa vert følgt opp.

Tilsynsførar skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig og minimum fire gongar pr år. Første besøk skal skje så raskt som mulig etter plassering, og anbefalt innan 14 dagar. Tilsynsførar skal etter kvart besøk skrive rapport frå besøket. Rapporten skal sendast til barnevernstenesta i den kommunen som har ansvaret for at tilsyn vert utført. Dersom dette er ein annan kommune enn omsorgskommunen skal det sendast kopi til omsorgskommunen.

4.2.2 Tilsyn med barn plassert i institusjon

I forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjon går det fram av § 3 at «fylkesmannen i det fylket institusjonen ligger har ansvaret for at det blir ført tilsyn i overensstemmelse med

denne forskriften». Tilsynsmyndigheita skal sjå til at institusjonen tek i vare dei føresetnader som ligg til grunn i barnevernstenesta eller fylkesnemnda sine enkeltvedtak for det enkelte barn. Ved tilsynet skal tilsynsmyndigheita ha kontakt med det enkelte barn, og når alder/modning tilseier det skal barnet spørjast om sitt syn på opphaldet.

Det skal vere minst fire besøk pr. år, derav to uanmeldt. Tilsynsrapport skal sendast institusjon og statl. regional barnevernsmyndigheit, og omsorgskommune får ingen rapport.

4.2.3 Tilsynsførar – uavhengigheit, politiattest og rapportering

Av Retningslinjer for fosterhjem kap. 12 går det fram av 12.3 at:

Tilsynsføreren skal ha en uavhengig rolle i forhold til barneverntjenesten og fosterforeldrene, jf. fosterhjemsforskriften § 8, tredje ledd. Det er barneverntjenesten som oppnevner tilsynsførere og tilsynsførerordningen er administrativt knyttet til barneverntjenesten. Ut over dette bør tilsynsfører ikke ha noen tilknytning til barneverntjenesten. Det er således som en hovedregel ikke adgang til å oppnevne ansatte i barneverntjenesten som tilsynsførere. Rent unntaksvis, dersom det ikke er mulig å finne kvalifiserte tilsynsførere som ikke har tilknytning til barneverntjenesten, vil det kunne være mulig å oppnevne en tilsynsfører som er ansatt i barneverntjenesten. Det er som en hovedregel heller ikke adgang til å oppnevne slekt, venner eller bekjente av fosterforeldrene som tilsynsførere.

Fosterheimsforskrifta §§ 8 og 9 gir vidare informasjon om korleis tilsynet skal utførast.

Tilsynsførar krav til politiattest

Forskrift til politiattest § 4:

Kommunen skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra personer som skal utøve tilsyn med barn i fosterhjem etter barnevernloven § 4-22.

Tilsynsrapportar - innhald:

Krav til innhald i tilsynsrapportane er heimla i fosterheimsforskrifta § 9. Rapporten skal gi ei vurdering av barnet sin situasjon, og kva forhold vurderingane bygger på, og om det har vore samtaler med barnet (det skal leggast til rette for samtale utan at fosterforeldra er tilstade).

4.2.4 Oppsummering

- Barn i fosterheim skal ha oppnemnd tilsynsførar, og det skal gjennomførast minimum fire tilsyn pr. år av tilsynsførar. Når barnet har fylt 15 år kan tal besøk reduserast til 2 gongar pr. år forutsatt at omsorgskommunen har samtykka
- Barn plassert i institusjon har ikkje krav om eigen tilsynsførar, men Fylkesmannen i institusjonskommunen har ansvar for tilsyn med institusjon og barn. Tilsynsrapport går til statleg regional barnevernsmyndigheit
- Det skal skrivast rapport frå tilsynsbesøket i fosterheim, og som skal gå til omsorgskommunen
- Tilsynsførar bør ikkje ha tilknytning til barnevernet eller fosterforeldre
- Tilsynsførar må legge fram politiattest
- Tilsynsrapportane skal innehalde ei vurdering av barnet sin situasjon. Kva forhold desse vurderingane bygg på, og om det er lagt til rette for åleine samtalar med barnet.

4.3 Tilsynsførarordninga - fakta

4.3.1 Kontroll av tilsynsførarordninga

Kommunen hadde tilsynsansvar for 12 barn pr. 31/12-2015, av dette var 2 omsorgsbarn frå Hareid kommune og 10 barn frå andre kommunar.

Kommunen hadde plassert 14 omsorgsbarn i andre kommunar, herav 1 i institusjon. Desse hadde alle fått oppnemnd tilsynsførar av fosterheimskommunen, med unntak av ein som vart frivillig plassert og tilbakeført forelder i 2016. Barnevernstenesta har også eit eige tilsynsansvar med fosterheimen i desse tilfella (sjå eige pkt 3.3.4) Tabellen nedanfor viser tilsynsbesøk utført av oppnemnd tilsynsførar:

Tilsynsbesøk - tilsynsbarn i Hareid kommune

Klient	Omsorg overtaking	Tilsyns- kommune	Omsorgs- kommune	Uavhengig	Politiattest	2016	2015	2014	2013
17	2009	Hareid	Halden	1)	2)	2	3	2	2
18	2008	Hareid	Ålesund	1)	2)	1	3	1	3
19	2014	Hareid	Herøy	1)	2)	1	2		
20	2015	Hareid	Sula	1)	2)	2			
21	2009	Hareid	Haram	1)	2)	1	4	3	
22	2011	Hareid	Ålesund	1)	2)	2	3	4	3
23	2011	Hareid	Ålesund	1)	2)	1	3	4	3
24	2014	Hareid	Ålesund	1)	2)	2			i.a
25	2008	Hareid	Molde	1)	2)	1	4	3	2
26	2010	Hareid	Sagene, Oslo	1)	2)	2	2	4	4
11	før 2013	Hareid	Hareid	1)	2)		3		
16	2015	Hareid	Hareid	1)	2)			i.a.	i.a.

1) Det er ikkje etablert rutiner for å dokumentere innhenta uavhengigheitsvurderin

2) Politiattest vert ikkje registrert i journal på klient, men ligg i mapper på oppdragstakar. Kontrollert på stikk

Tilsyn - omsorgsbarn plassert i andre kommuner

Klient	Omsorg overtaking	Tilsyns - kommune	Omsorgs- kommune	Uavhengig	Politiattest	2016	2015	2014	2013
1	2012	Ørsta	Hareid	1)	2)	2	1	3	3
2	før 2008	Ørsta	Hareid	1)	2)				3
3	2013	Ørskog	Hareid	1)	2)	3	3		
4	2013	Giske	Hareid	1)	2)	2	4	3	
5	2009	Lier	Hareid	1)	2)	2	4	4	2
6	2013	Sande	Hareid	1)	2)	1	1	1	1
7	før 2008	Vestnes	Hareid	1)	2)	1	3	4	1
8	før 2008	Ålesund	Hareid	1)	2)	1	1	2	5
9	2010	Sula	Hareid	1)	2)			1	
10	2010	Sula	Hareid	1)	2)			1	
12	2015	Sande	Hareid	1)	2)	1		i.a	i.a
13	2015	Sande	Hareid	1)	2)	1		i.a	i.a
14	2013	Statl.f.heim	Hareid	1)	2)	1	4		
15	2013	Ulstein/Ha	Hareid *	1)	2)	i.a.	i.a./2		

1),2) Det ligg til tilsynskommunen å innhente uavhengigheitserklæring og politiattest

* Tilbakeført forelder 2015

4.4 Vurdering

Tilsynsbesøk:

Kommunen hadde tilsynsansvar for 12 barn som var plasserte i Hareid kommune. Alle tilsynsbarn som var plasserte i Hareid pr. dato hadde oppnemnd tilsynsførar, unntatt som var frivillig plassert.

Tilsyn av uavhengig tredje person er ein kontroll med fosterheimen som kjem i tillegg til den kontrollen barnevernet sjølv skal utføre. Tilsynsførar skal minimum besøke fosterheimen fire gongar i året.

Kontrollen avdekka at ingen av tilsynsbarna i Hareid kommune har hatt tilfredstillande med tilsynsbesøk i kontrollperioden, men nokre av borna har hatt tilstrekkeleg med tilsyn enkelte av kontrollåra. Oversikta viser at det er 5 barn der tilsynsordninga har kome relativt seint i gang. Dette er svært uheldig og viser til veileiar som tilseier tilsynsbesøk helst innan 14 dagar etter omsorgsovertaking/ny fosterheim.

Når det gjeld kommunen sine omsorgsbarn plasserte i andre kommunar viser også dette same tendens, dvs manglande gjennomførte tilsyn, der bl.a. 1 barn plassert i Ørsta kommune ikkje har hatt tilsyn sidan 2013 utover frå barnevernet sjølv, og 2 barn plasserte i Sula har og vesentlege manglar. Hareid kommune skal ha kopi av alle tilsynsrapportar der borna er plasserte i andre kommunar, og ein må anta at det derfor ikkje har blitt gjennomført fleire tilsynsbesøk enn det som er registrert/ligg føre. Kommunen purra på manglande tilsyn/rapportar ved barna plasserte i Sula kommune i juni 2016, då det ikkje har vore tilsyn sidan 2014 (1 tilsyn). Det er viktig at barnevernet følgjer opp og purrar på manglande tilsyn hos fosterheim også utanfor eigen kommune, sjølv om det er fosterheimskommunen sitt ansvar å oppnemne tilsynsførar og få ordninga til å fungere.

Tilsynsførarordninga – uavhengigheit - politiattest

I flg. fosterheimsforskrifta skal tilsynsførar ha ei uavhengig rolle i forhold til både barnevernstenesta og fosterheimen. Barnevernsleiar opplyste at dei ikkje hadde noko form for å dokumentere tilsynsførar si uavhengigheit. Det var derfor uråd å kontrollere om tilsynsførar var tilstrekkeleg uavhengig. Barnevernsleiar opplyste at dei ville innføre «uavhengigheitserklæringar» frå 2016, og innhente nye politiattestar.

I flg. barnevernsleiar er kommunen si rutine i høve politiattest at barnevernskonsulentane har ansvar for å krevje dette framlagt. Kontorpersonale ved barnevernet skal registrere motteken attest ved å hake av i fagsystemet Familia, samt handsame attesten etter gjeldande regelverk om oppbevaring/makulering. Attesten skal ikkje registrerast som innkomen post i Familia. Politiattestane vert oppbevart på mappene til oppdragstakar i lag med teiepliktskjema, timelister m.v. (same prosedyre som ved fosterheim, besøksheim og liknande.)

Det var ikkje etablert rutine for makulering av attestane når oppdragstakar sluttar.

Tilsynsrapportar:

Rapportane skal gi ei vurdering av barnet sin situasjon. Det skal gå fram kva vurderingane av barnet sin situasjon bygg på, og om det har vore samtaler med barnet. Det skal leggest til rette for samtale med barnet utan at fosterforeldra er tilstade, når alder og kommunikasjon gjer dette muleg. Det vart brukt forskjellige malar av tilsynsførarane, der det var ferdig utarbeida ledetekstar. Ikkje alle dekte krava til innhald i rapportane, m.a. mangla det i enkelte tilfelle opplysningar om kor vidt det hadde vore samtalar med barnet utan andre tilstade. Enkelte rapportar var «tynne» medan andre var fyllestgjerdande, og dette skilte seg frå tilsynsførar til tilsynsførar. Barnevernet bør følgje opp at rapportane har tilfredstillande innhald slik at barnevernet som har omsorgsansvar kan vurdere om fosterheimen fungerer tilfredstillande .

4.5 Konklusjon

Barnevernet si oppfølging av tilsynsførarordninga av barn plasserte i fosterheim i Hareid kommune vart ikkje tilfredsstillande fylgt opp, då ingen av tilsynsborna har hatt tilfredsstillande med tilsyn i kontrollperioden. Det same gjeld kommunen sine omsorgsbarn som var plasserte i fosterheim i andre kommunar. Barnevernstenesta må derfor skjerpe rutine kring oppfølging av tilsynsførarar.

Det var relativt stor variasjon i kvaliteten på tilsynsrapportane. Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet. Manglande rapportar/tilsyn må følgjast opp.

Det vart ikkje dokumentert eigenvurderingar eller andre tiltak m.o.t. vurdering av tilsynsførar si uavhengigheit til barnevern og fosterforeldre, og det var derfor ikkje muleg å kontrollere om tilsynsførarane er tilstrekkeleg uavhengig både barnevernstenesta og fosterheimane.

Kommunen hadde rutine kring innhenting av politiattestar, men kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

5 PROBLEMSTILLING 3 : Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket

5.1 Innleiing

Kommunane sentralforbund (KS) gir kvart år ut veileiande satsar for arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning. Arbeidsgodtgjersla er skattepliktig for mottakar, men utgiftsdekninga er skattefri forutsett at ein nyttar KS sine satsar. Utbetaling utover KS-satsar må dokumenterast særskilt, og grunngjevast. Vi har registrert at det vert utbetalt fosterheimsgodtgjersle utover KS-satsar, og etter innspel vert det kartlagt omfanget av dette, og evt. bruk av frikjøp i arbeid i staden for arbeidsgodtgjersle. Kontrollen er avgrensa til å gjelde berre på utbetalingar for 2015.

5.2 Revisjonskriterium

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2014

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 766	7 440	12 206
6-11	5 920	7 440	13 360
11-15	6 470	7 440	13 910
15 år og eldre	7 030	7 440	14 470

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2015

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 870	7 600	12 470
6-11	6 040	7 600	13 640
11-15	6 600	7 600	14 200
15 år og eldre	7 175	7 600	14 725

I flg. BUF dir. (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) kan det i ei overgangsperiode vere behov for forsterking og tettare oppfølging av barnet ved t.d. frikjøp frå arbeid for fosterforeldre. Det går fram av eksempelsamling at det dette er å vurdere som arbeidsgodtgjersle og er skattepliktig.

5.3 Fakta

I utgangspunktet skulle undersøkinga belyse totale kostnader pr. fosterbarn, men dette var ikkje muleg då det var berre Herøy kommune som hadde oversikt over dette. Hareid kommune/ det interkommunale barnevernet har ikkje brukt økonomidelen av Familia, eller

mulegheitene som er i Agresso der arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning vert registrert fortløpande, og har heller ikkje ført manuelle «klientkort». Det var litt forskjellig handtert i dei andre kommunane på Søre Sunnmøre, og det var derfor ikkje muleg å få noko samanlikninga over totale kostnader pr. omsorgsbarn, men vi har samanlikna omfang av utgiftsdekning, arbeidsgodtgjersle og evt frikjøp i arbeid så langt dette var muleg. Barnevernsleiar har opplyst at det er sett i gang ein prosess for å ta økonomidelen i Familia i bruk.

KS kjem med nye satsar gjeldande frå 1.juli kvart år. Tabellen nedanfor viser fosterheimsgodtgjersle etter statens satsar og kommunen si utbetaling av fosterheimsgodtgjersle i 2015. Kostnader med frikjøp av fosterheim, som er utbetalt direkte eller til arbeidsgivar, vart ikkje kartlagt då dette ikkje var registrert i Familia. Det er teke omsyn til antal månader ved plassering skjedd i løpet av 2015. Tabellen viser og godtgjersle til fosterheimar etter frivillig plassering, sjølv om dette vert definert som hjelpetiltak.

Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning 2015 - Hareid barnevern										Arb/utgdekn /frikjøp utover KS- sats
Klient	Plassert	KS-sats arb.godtgj.	KS-sats utg.dekn	arb.godt	utg. dekn.	Frikjøp	Besøksheim	Sum arb./utg.dekn /frikjøp		
1	2012	90 240	85 230	183 810	83 606		3 000	267 416		91 946
2	før 2008	90 240	78 420	270 720	127 845		30 945	398 565		229 905
3	2013	90 240	78 420	514 362	78 420			592 782		424 122
4	2013	90 240	57 816	180 480	57 816		5 930	238 296		90 240
5	2009	90 240	71 760	90 240	71 760			162 000		-
6	familie						14 105	-		-
7	før 2008	90 240	78 420	397 720	118 668			516 388		347 728
8	før 2008	90 240	71 760	304 440	144 640			449 080		287 080
9	2010	90 240	71 760	105 900	37 920		25 305	143 820		-18 180
10	2010	90 240	71 760	295 800	108 960		25 305	404 760		242 760
11	familie		85 230		85 230			85 230		-
12	01.07.2015	45 600	29 220	25 080	32 272		23 366	57 352		-17 468
13	01.07.2015	45 600	29 220	25 080	32 272		23 366	57 352		-17 468
14	Statl.f.heim							-		-
15	2013 *	56 090	35 901	208 559	37 398			245 957		153 966
16	15.02.2015	79 080	68 715	67 920	78 490			146 410		-1 385
		1 038 530	913 632	2 670 111	1 095 297	-	151 322	3 765 408		1 813 246

* tilbakeført 2015

Tabellen ovanfor viser kommunen sine utgifter i 2015 til arbeidsgodtgjersle, utgiftsdekning og besøksheim til dei 16 barna som kommunen hadde omsorga for, men kostnader med statl.fosterheim er halde utanfor då dette ikkje var registrert pr person i rekneskapan. Totalt utgjorde arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning kr 3.765.408,-. Dersom kommunen hadde nytta KS – satsar ville dette kosta kommunen kr 1.952.162,-, dvs det har vore utbetalt arbeidsgodtgjersle/utgiftsdekning med kr 1.813.246,- utover KS-sine anbefalte satser. I tillegg kjem andre økonomiske støttebidrag til fosterfamilien, men dette manglar det oversikt over. Dette vil kome på plass når økonomidelen i Familia vert teken i bruk.

Det er foreteke ei samanlikning mellom kommunane med omsyn til utbetalingar utover KS-sine satsar for å sjå om det var rimleg lik praksis av regelverket, sjå tabell nedanfor.

Arbeidsgodtgj. og utg.dekn utover KS-sater pr barn Kommunane på Søre Sunnmøre

Utbetaling til fosterfamilie	*barn	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	1	251476	91946	0	130904	386510	526714	181600
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	2	128105	229905	0	0	209551	533220	45120
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	3	348431	424122		353010	184130	87932	81462
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	4	4170	90240		492324	181680	140755	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	5	522298	0		172945	103478	320021	488190
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	6	8149	347728		172385	90240	360840	180360
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	7	16574	287080		220750	314556	208830	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	8	5099	-18180		220750	60582	198784	129450
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	9		242760		128064	61160	180480	65407
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	10		-17468		90240		82640	157680
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	11		-17468		137998		90240	329962
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	12		153966		52756		0	272678
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	13		-1385		93690		0	187908
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	14				22334		-73320	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	15				275712		246070	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	16				0		960	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	17				0			
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	18				280264			
		1284302	1813246	0	2844126	1591887	2904166	2119817
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats pr barn		160538	139480	0	158007	176876	181510	172343

* Barn plassert hos familie som ikkje mottek arb.g.gjersle er halde utanfor

** Kostnad pr barn i Herøy kommune innheld også frikjøp frå arbeid

Tabellen viser meirutbetalinga utover KS-sine satsar for det einsskilde omsorgsbarn i dei respektive kommunane. Samla utbetalingar for kvar kommune, og gjennomsnittleg meirutbetaling pr. omsorgsbarn. Hareid kommune hadde ei meirutbetaling på ca 140` i gjennomsnitt pr. omsorgsbarn. Sande kommune hadde ikkje meirutbetaling, og Volda hadde mest meirutbetaling med ca. 180` i gjennomsnitt pr. omsorgsbarn.

5.4 Vurdering og konklusjon

Utbetaling /kostnader til fosterheimen i arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning utover KS sine satsar utgjorde i 2015 ca. 1,8 mill og vart utbetalt til 8 av 13 omsorgsbarn. Det var då ikkje medrekna meirutgifter ved evt. frikjøp frå arbeid, utgifter til kjøp av klede , utstyr, dekking av barnehage/SFO, feriereisetilskot o.l som og har blitt utbetalt til fosterforeldre.

Utgiftsdekning vart det utbetalt berre 181` utover KS-sats , og gjaldt 4 fosterbarn. Det vart utbetalt relativt store beløp utover KS-satsar til enkelte fosterheimar. Det vart ikkje undersøkt om dette var til dekning av tapt arbeidsinntekt eller om desse hadde arbeidsinntekt utanfor heimen i tillegg.

Samanlikna med dei andre kommunane var gjennomsnittleg meirutbetalinga pr. barn lågare i Hareid enn i dei andre kommunane med unntak av Sande som ikkje har betalt ut meir enn KS - sine satsar. Det vart ikkje undersøkt om Hareid kommune har kjøpt fosterforeldre fri frå arbeid i tillegg, noko som var praksis i bl.a. Herøy kommune, der dette inngikk i rapporterte tal. Hareid kommune har ikkje etablert rutinar for registrering av alle utgifter pr. fosterbarn, og det var derfor ikkje muleg å samanlikne kommunane sine totale kostnader i høve omsorgsovertaking.

6 SAMANLIKNING MELLOM KOMMUNANE PÅ SØRE SUNNMØRE

6.1 Innleing

Barnevernet i kommunane rapporterer til Fylkesmannen 2 gantar pr. år (pr 30.06. og 31.12.), og til SSB/KOSTRA ein gang pr. år (pr 31.12.) Rapporteringa til Fylkesmannen skjer ved at barnevernet legg tala inn i rapporteringsskjema som ligg på Fylkesmannen si heimesida. Rapporteringa til KOSTRA skjer ved innsending av kryptert fil frå fagsystemet.

6.2 Fakta

6.2.1 Stillingar

Barnevernstenesta i Hareid er ein del av det interkommunale barnevernet mellom Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, samarbeidet oppretta 01.01.2014 og lokalisert i Volda kommune. I kommunen si rapportering til Fylkesmannen gjekk det fram at kommunen hadde 5 stilling i 2.halvår 2015, det same vart rapportert i 2. halvår 2014 og 4,4 stillingar pr. 2.halvår 2013.

Nedanfor har ein samanlikna innrapporterte tal til Fylkesmannen (raud) og KOSTRA (blå). Kontrollperioden er 2013-2015.

Rapportert Fylkesmann 2. halvår

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	6,5	5	2	6,5	3,4	9,3	7,1	27,9	31,3
2014	7,5	5	2	6,5	3,4	8,3	6,1	25,9	
2013	7,1	4,4	2	6,5	3,4	7,6	6,4	24,9	

Rapportert KOSTRA

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	7,5	6	2,4	7,5	3,4	10,3	8,1	31,9	31,3
2014	7,3	6	2,2	7,5	3,4	8,8	9,5	31,8	
2013	7,1	4,5	1,8	6,5	3,4	7,5	7,3	25,8	

Samanlikning mellom SSB og Fylkesmannen si rapportering viser avvik.

Tabellen over viser kva den einskilde kommune rapporterte og det er laga til ei sum linje for å sjå den rapporterte informasjon opp mot årsmelding til det interkommunale barnvernet. I flg. årsmelding for 2015 vart det rapportert 31,3 stillingar til den lovpålagte barnevernstenesta. Dette var tilnærma som rapportert til KOSTRA, men vesentleg høgare enn sum rapportert til Fylkesmannen. I tillegg hadde dei om lag 30 stillingar til arbeidet med einslege mindreårige flyktningar i Volda og Ørsta.

6.2.2 Nøkkeltal

I tillegg til stillingar vert enkelte nøkkeltal innrapportert både til Fylkesmannen og KOSTRA/SSB. Tabellane nedanfor viser nøkkeltal henta frå rapporteringa til Fylkesmannen (raud) og nøkkeltal frå KOSTRA/SSB (blå).

Samanlikning mellom tabellane viste avvik på dei fleste kontrollpunkta. Det var spesielt store avvik i rapporteringa for kommunane Ørsta og Hareid .

Nøkkeltal henta frå rapporteringa til fylkesmannen:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. Barnevern	Årsmelding IKBV
Stillingar(fag+merkantil)	6,5	3,4	2	6,5	5	9,3	7,1	27,9	31,3
Gjennomgatte meldingar	53	23	21	44	70	65	82	261	
Henlagte meldingar	2	0	5	4	5	11	10	30	
Antal nye undersøkelser	51	23	16	40	65	54	72	231	255
Henlagte undersøkelser	23	15	3	22	38	27	48	135	
Vedtak om tiltak	19	15	6	12	17	35	27	91	
Total ant born i hjelpetiltak	69	16	20	47	29	85	74	235	169
Tiltaksplan	61	13	15	40	25	76	66	207	
Antal born under omsorg	10	7	2	16	15	12	14	57	59
Born med omsorgsplan	10	7	2	14	11	9	14	48	
Ant.born med tilsynsansvar	15	7	5	12	14	32	18	76	76
Akuttvedtak				2				2	

Nøkkeltal henta frå grunnlagsdata barnevern KOSTRA:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. barnevern	Årsmelding IK BV
Stillingar(fag+ merkantil)	7,5	3,4	2,4	7,5	6	10,3	8,1	31,9	31,3
Antal nye meldingar	54	23	21	44	70	67	82	263	
Antal henlagte meldingar	2	0	5	4	6	11	10	31	
Antal nye undersøkelser	52	23	16	40	64	56	72	232	255
Henlagte undersøkelser	23	14	0	19	35	24	46	124	
Vedtak om tiltak	20	15	6	12	15	34	30	91	
Total antal barn i hjelpetiltak	70	16	20*	48	29	87	79	243	169
Barn med tiltaksplan	57	13	16	37	25	75	66	203	
Antal barn under omsorg	10	7	2*	15	16	14	13	58	59
Born med omsorgsplan	9	7		14	10	9	12	45	
Barn med tiltak nettv.sam	14	9	6		9	15	11	35	
m/andre tenester									

* Så Sande manglar Kostra-rapportering er rapportering til Fylkesmannen nytta

Vi har valt å nytte KOSTRA-rapporteringa som grunnlag for berekning av nokre nøkkeltal med unntak av Sande, der KOSTRA-rapportering mangla, og det vert nytta rapporterte tal til Fylkesmannen.

Tabellen nedanfor viser anna relevant informasjon, som er henta frå KOSTRA-rapporteringa, og som vert nytta i våre berekningar for å gjere samanlikningar av kommunane som etter vår vurdering er interessante.

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Antal barn med hjelpetiltak	88	29		65	42	115	94
Antal barn med omsorgstiltak	12	8		17	17	17	16
Antal barn med tiltak	100	37	25	82	59	132	110
Andel barn m /barnevernstiltak ift barn 0-17 år	5	6,2	5,1	3,9	4,9	6,8	4,6
Andel barn m /barnevernstiltak plassert 0-17 år	1,1	1,8		1,7	1,9	2,4	1,8
Innført intern kontroll i barneverntenesten	1	1	1	1	1	1	1
Benyttet brukarundersøkelse siste år	0	1	1	1	1	1	1
Barn 0-17 år	1999	595	487	2083	1207	1941	2375
Folkemengd	8972	3256	2559	8430	5189	9037	10677

Våre berekninger :

Berekna nøkkeltal på bakgrunn av grunnlagsdata i KOSTRA- rapportering :

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Andel nye meldingar pr barn 0-17 år (%)	2,7	3,9	4,3	2,1	5,8	3,5	3,5
Undersøkelser pr årsverk	6,9	6,8	6,7	5,3	10,7	5,4	8,9
Born m/tiltak pr årsverk	9,3	4,7	8,3	6,4	4,8	8,4	9,8
Born under omsorg pr årsverk	1,3	2,1	0,8	2,0	2,7	1,4	1,6
Undersøkelser pr barn 0-17 år (%)	2,6	3,9	3,3	1,9	5,3	2,9	3,0
Barn med hjelpetiltak pr barn 0-17 år (%)*	3,5	2,7	4,1	2,3	2,4	4,5	3,3
Antal barn under omsorg pr barn 0-17 år (%)	0,50	1,18	0,41	0,72	1,33	0,72	0,55

6.3 Vurdering og konklusjon

Det var avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det var og avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjeld utvalte nøkkeltal. Det var berre Vanylven kommune som har same tal i begge rapporteringane.

Når det gjeld andel nye meldingar pr. barn 0-17 år så hadde Hareid flest med 5,8 %, Ulstein lågast (2,1%), deretter Herøy(2,7%). Vidare hadde Hareid flest undersøkingar i denne aldersgruppa med 5,3%, men og flest undersøkingar pr. årsverk med 10,7, og Ulstein lågast med hhv 1,9 % og 5,3.

Born med hjelpetiltak var blant dei lågaste på Hareid med 2,4 % av barn 0-17 år, berre Ulstein var lågare med 2,3 %. Volda var høgst med 4,5. Barn under omsorg pr. årsverk var høgast på Hareid med 2,7, medan Sande var lågast (0,8). Hareid hadde 1,33 % av barn 0-17 år under omsorg, Herøy og Sande var lågast med ca 0,5 %. Avvik mellom rapporteringane kan gjere utslag.

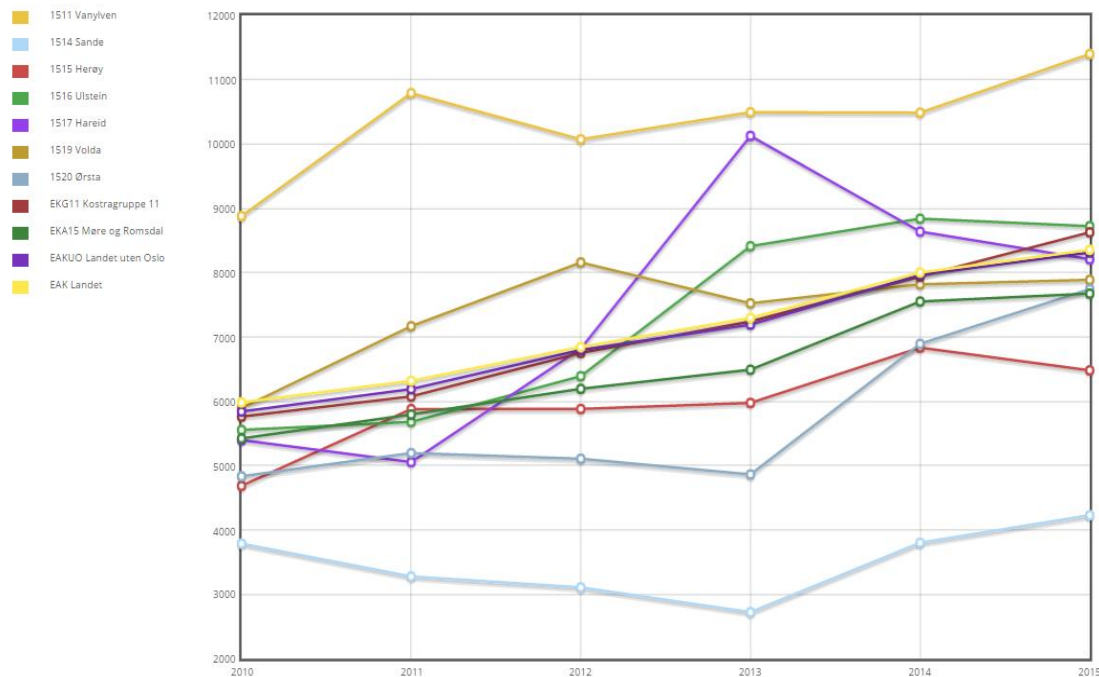
Dei fleste kommunane bør gå gjennom rapporteringane til hhv Fylkesmann og KOSTRA, og vurdere kva som er årsak til avvika i rapporteringane. Siktemålet må vere å få lik rapportering.

7 DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta

KOSTRA- tala i høve barnevernstenesta er basert på netto driftsutgifter til funksjonane 244 «Barnevernsteneste», 251 «Barnevernstiltak i familien» og 252 Barnevernstiltak utanfor heimen». Utrekningane er basert på tal kommunen har innrapportert til SSB og tala i tabellane på neste side er henta frå kommunane sine rekneskap.

Oversikta nedanfor viser utviklinga på driftsutgifter til barnevern pr. innbyggjar i alderen 0-17år for kommunane på Søre Sunnmøre og gjennomsnittet for land og fylke for perioden 2009-2015. I dei fleste tilfelle såg ein en svak auke i netto driftsutgifter. Sande hadde dei lågaste utgiftene knytt til tenesta medan Vanylven hadde dei høgaste. Herøy hadde også relativt låge utgifter samanlikna med fylke og landsgjennomsnitt og kommunane på Søre Sunnmøre som inngår i den interkommunale barnevernstenesta (Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda).

Tidsserie

7.1 Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon

Ein har sett nærmare på rekneskapen til kommunane og samanlikna tala for 2015. Nedanfor går det fram ei oversikt som syner netto driftsutgifter fordelt på dei ulike funksjonane 244 barnevernstenesta, 251 barnevernstiltak i familien og 252 barnevernstiltak utanfor heimen. Ein har også samanlikna tala med utgiftene som går fram i KOSTRA. Som siste kolonnen i tabellen under viser, såg ein differansar mellom rekneskapstala og kva som har vore rapportert i KOSTRA. Størst differanse såg ein på Hareid og i Vanylven. Det er uklart kva som skuldast den store differansen, men det kan ha samband med feilrapportering.

	Innbyggjarar 2015 0-17 år	244 Barneverns teneste	Pr. innbyggjar	251 Barneverntiltak i familien	Pr. innbyggjar	252 Barneverntiltak utanfor familien	Pr. innbyggjar	SUM (244+251+252)	SUM pr innbyggjar	Tal i frå KOSTRA	Differanse mellom rekneskap og kostrarappor tering
Herøy	2021	4 525 762	2 239	3 430 216	1 697	5 151 367	2 549	13 107 345	6 486	6 482	4
Ulstein	2054	5 774 382	2 811	1 334 936	650	11 062 408	5 386	18 171 726	8 847	8 723	124
Ørsta	2390	5 733 745	2 399	1 798 131	752	10 544 459	4 412	18 076 335	7 563	7 744	- 181
Volda	1971	4 773 617	2 422	432 269	219	10 077 151	5 113	15 283 037	7 754	7 889	- 135
Hareid	1136	3 564 773	3 138	667 154	587	5 830 273	5 132	10 062 200	8 858	8 209	649
Sande	494	1 163 156	2 355	497 944	1 008	397 503	805	2 058 603	4 167	4 230	- 63
Vanylven	617	1 930 212	3 128	334 680	542	4 505 804	7 303	6 770 696	10 974	11 400	- 426

244 Barnevernsteneste

Funksjon 244 gjeld kostnader til drift av barnevernstenesta, dette gjeld bl.a. sakshandsaming som vert gjennomført av tilsette eller personell som er engasjert i barnevernstenesta, barnevernsberedskap/barnevernsvakt, utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og saksbehandling, og utgifter til tolk.

Hareid kommune brukte ca. 3,6 millionar, tilsvarende kr 3 138,- pr. innbyggjar i alderen 0-17år, og hadde dei høgaste kostnadane pr. innbyggjar. Sande og Ørsta hadde dei lågaste kostnader på funksjonen med hhv kr 2355,- og 2 399,- pr. innbyggjar.

251 Barnevernstiltak i familien

På funksjon 251 går det fram utgifter til tiltak når barnet ikkje er plassert av barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til hjelpetiltak for barn og familie • Utgifter til plasser i sentre for foreldre og barn • Tiltaksstillingar i barnevernstenesta

Hareid kommune var blant dei med lågast kostnad med berre kr 667 154,- eller kr 587,- pr innbyggjar 0-17 år. Herøy brukte mest knytt til denne funksjonen med kr 1 697 pr. innbyggjar 0-17 år. Volda brukte minst med berre kr 219,- pr. innbyggjar.

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Funksjon 252 viser utgifter til tiltak når barnet har plasseringstiltak frå barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til tiltak som fosterheim, akutt plassering, institusjon, bufellesskap. • Utgifter til hjelpetiltak satt i verk i tillegg til plassering • Tilsynsfører i fosterheim

Økonomisk rapportering viste motsett kostnadsbilde i forhold til funksjon 251. Sande og Herøy hadde dei lågaste utgiftene samanlikna med nabokommunane. Sande brukte berre 805,- kr pr. innbyggjar 0-17 år og Herøy brukte kr 2 549,- . Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda hadde alle ca. kr 4 400-5 400 pr. innbyggjar, og der Hareid brukte kr 5 132,- pr. innbyggjar 0-17 år . Vanylven hadde dei høgaste kostnadane kr 7 303,- pr. innbyggjar 0-17 år. Det er ikkje undersøkt årsaka til dei store forskjellane, om dette kan vere tunge enkeltsaker eller ein generell trend.

7.2 Vurdering og konklusjon

KOSTRA-rapportering av økonomiske data frå kommunane viste at Hareid kommune nytta kr 587,- pr. innbyggjar 0-17 år på barnevernstiltak i heimen, der Herøy kommune brukte mest med kr 1 697,- og Volda minst med kr 219,-. Når det gjaldt barnevernstiltak utanfor heimen brukte Hareid kommune kr 5 132,- pr. innbyggjar 0-17 år, medan Vanylven brukte mest med kr 7 303,-, og Sande minst med kr 805,-. Når det gjeld totale kostnader til barnevern pr. barn 0-17 år brukte kommunen nest mest kr 8 858,-, og Sande minst med kr 4 167,-

Samanlikninga kan indikere at dei som bruker mykje ressursar på tiltak i heimen (førebyggjande) får dette igjen i form av mindre ressursbruk på omsorgsovertakingar. Omsorgsovertaking kan vere kostbart jfr tabellen nedanfor

Tabellen nedanfor viser kommunane sine utgifter til hjelpetiltak (funksjon 251) og omsorgsplassering (funksjon 252) pr. barn under tiltak. Antal barn er henta frå KOSTRA-rapportering jfr tabell s 28 .

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. barnevern
Antal barn med hjelpetiltak	70	16	20	48	29	87	79	243
Antal barn under omsorg	10	7	2	15	16	14	13	58
Utgifter til hjelpetiltak (251) pr barn med tiltak	49003	20918	24897	27811	23005	4969	22761	19637
Utgifter omsorgsplassering(252) pr barn under omsorg	515137	643686	198752	737494	364392	719797	811112	658199

Våre berekningar viste at Volda hadde dei lågaste utgiftene knytt til hjelpetiltak pr. barn med tiltak med kr 4 969,- medan Herøy hadde dei høgaste med kr 49 003 pr. barn under tiltak. Når det gjeld totale utgifter knytt til omsorgsplassering hadde Ørsta dei høgaste utgiftene med kr 811 112 pr. barn med omsorgstiltak, medan Sande hadde dei lågaste utgiftene med kr 198 752,-. Hareid kommune var blant gjennomsnittet med omsyn til utgifter til hjelpetiltak pr. barn med tiltak, og nest lågast når det gjaldt utgifter pr. omsorgsplassert barn.

8 ANBEFALING

- 1 Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
- 2 Det må vurderast om regelverket vert følgd når det gjeld oppfølging av foreldre etter omsorgsovertaking
- 3 Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
- 4 Det bør etablerast rutinar som sikrar at politiattestar vert innhenta og oppbevart i samsvar med regleverket.
- 5 Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

9 RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING

Rådmannen vil innleiingsvis presisere at det er viktig med fokus på dei ulike tenesteneområda gjennom forvaltningsrevisjon. Samtidig kan det vere greit å ta med seg at barnevernet er eit svært krevjande område å gjere faglege skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis når dette skal gjerast utan å engasjere ekstern barnevernsfagleg kompetanse. Innanfor tilsynsordninga ligg dette til fylkesmannen og direktoratet.

Barnevernet opplever stadig større krysspress der ressursane må konkurrere om tid til barn og krav til oppfølging av forskrifter, tidsfristar og kontroll. Samtidig er dette ei teneste der store ressursar kan verte utløyste utan forutgåande planlegging der ein må handle akutt.

Det hadde vore ynskeleg at analysen kunne konsentrere seg om 2016 etter at vi har fått eit normalt driftsår for den nye felles barnevernstenesta. Det har vore ein stor prosess å samle fire barnevern til eitt, og drifta ber preg av at ein har hatt eit par år med implementering og interimstilstand. Åra 2014 og 2015 har såleis vore særskilt krevjande år. Erfaringar tilseier 2-3 år i ein slik omorganiseringsprosess.

Både Fylkesmannen og Rådmannen har sterkt fokus på rapportering på viktige parameter for tenesta, og dei siste rapportane frå barnevernstenesta viser positiv utvikling.

10 VÅRE KOMMENTARER

Til avsnitt 1:

På generelt grunnlag vil vi presiser at det går ikkje inn under forvaltningsrevisjon å gjere skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis av barnevernet sine vurderingar og vedtak. Vi har ikkje gjort slike skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis. Våre vurderingar bygg på kartlagt fakta, framstilt i tabellar, og vurdert dette mot regelverket, samt gjort analyse og samanlikningar. Informasjonen er henta frå dokumentasjon som barnevernet har gjort tilgjengeleg for oss, rekneskapen, og barnvernet si rapportering til Fylkesmann og SSB

Til avsnitt 3:

Barnevernsområde er eit sær viktig område, og uavhengig av organisatoriske endringar må ein sikre at systemet **til ei kvar tid** fungerer iht gjeldande regelverk. Det er uheldig viss endringsprosessar fører til manglande oppfølging slik at rettstryggleiken til barn/foreldre ikkje vert ivareteke.

Alle forvaltningsprosjekt vil få ei oppfølging etter ei gitt periode, og då vil gjennomgangen vise om alle rutinar er på kome på plass og fungerer tilfredstillande.

11 LITTERATURLISTE

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova), 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) Barne og familiedepartementet, sist endra i 2014*
- Rutinehåndbok for barnevernstjenesten i kommunane, 2006
- Veileder: Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009
- Veileder: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten, 2006.
- Veileder: Tilsyn med barn i fosterheim 02/2015* (*ikkje aktuell då kommunen ikkje har endra praksis)